

|| Taittirīya-upaniṣat ||

prathamā-śikṣāvallī

om śam no miṭraḥ śam varuṇaḥ | śam no bhavatvaryaṃ | śam na indro
br̥haspatiḥ | śam no viṣṇururukramaḥ | namo brahmaṇe | namaste vāyo |
tvameva pratyakṣam brahmāsi | tvāmeva pratyakṣam brahmā vadiṣyāmi | ṛtam
vadiṣyāmi | satyam vadiṣyāmi | tanmā mavatu | tadvaktāramavatu | avatu mām |
avatu vaktāram | om śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ || 1 ||

śikṣāśāstrārtha-saṅgrahaḥ

śikṣām vyākhyāsyāmaḥ | varṇaḥ svaraḥ | mātrā balam | sāmā santānaḥ |
ityuktaśśikṣādhyāyaḥ || 2 ||

samhitopāsanam

saha nau yaśaḥ | saha nau brāhmavarcaṣam | athātassagmhitāyā upaniṣadam
vyākhyāsyāmaḥ | pañcasvadhikāraṇeṣu |
adhilokamadhijyautiṣamadhividyamadhijyamadhyaṭmam | tā mahāsagmhitā
ityācakṣate | athādhilokam | pṛthivī pūrvarūpam | dyauruttārarūpam |
ākāśassandhiḥ || 3 ||

vāyūssandhānam | ityādhilokam | athādhijyautiṣam | agniḥ pūrvarūpam | āditya
uttārarūpam | āpassandhiḥ | vaidyutāssandhānam | ityādhijyautiṣam |
athādhividyam | ācāryaḥ pūrvarūpam || 4 ||

antevāsyuttārarūpam | vidyā sandhiḥ | pravacanagmāssandhānam | ityādhividyam |
athādhijyam | mātā pūrvarūpam | pitottārarūpam | prajāssandhiḥ |
prajananagmāssandhānam | ityadhijyam || 5 ||

athādhyāt¹mam | adharāhanuḥ pūr²varū¹pam | uttarāhanuruttarū¹pam |
vāksandhiḥ | jihvāsandhā¹nam | ityadhyāt¹mam | itīmāmahāsagm¹hitāḥ |
ya evametā mahāsagm¹hitā vyākhyātā veda | sandhīyate prajāyā paśubhiḥ |
brahmavarcasenānādyena suvargyeṇā loka¹na || 6 ||

medhādi-siddhyarthā-āvahantīhoma-mantrāḥ

yaśchandāsāmṛṣabho viśvarū¹paḥ | chandobhyo'dhya²mṛtāthsambabhū¹vā |
sa mendrō medhayā² spr̥notu | amṛtāsya deva² dhārāṇo bhūyāsam | śarīram me
vicārṣaṇam | jihvā me madhumattamā | karṇābhyām bhūriviśrū¹vam | brahmāṇaḥ
kośosi medhayā² pihitaḥ | śrutaṁ me gopāya | āvahantī vitanvā¹nā || 7 ||

kurvāṇācīramātmanāḥ | vāsāgmsi mama gāvāśca | annapāne ca sarvadā | tato
me śriyamāvaha | lomaśām paśubhissaha svāhā | amāyantu brahmacāriṇassvāhā |
[vimā²yantu brahmacāriṇassvāhā | pramā²yantu brahmacāriṇassvāhā |
damāyantu brahmacāriṇassvāhā | samāyantu brahmacāriṇassvāhā] || 8 ||

yaśo jane'sāni svāhā | śreyān vasyāso'sāni svāhā | tam tvā bhaga praviśāni svāhā |
sa mā bhaga praviśa svāhā | tasmīn sahasrāsākhe | nibhagāham tvayi mṛje svāhā |
yathā²paḥ pravatā²yanti | yathā māsā aharjaram | evaṁ mām brahmacāriṇāḥ |
dhātārāyantu sarvatassvāhā | prativēśo²si pramābhāhi pramāpadyasva || 9 ||

vyāhṛtyupāsanam

bhūrbhuvassuvariti vā etāstisro vyāhṛtayaḥ | tāsāmuhasmai tām caturthīm |
māhācamasyaḥ pravēdayate | mahā iti | tadbrahmā | sa ātmā | aṅgānyanyā
devatāḥ | bhūrīti vā ayaṁ lokaḥ | bhuva ityantarikṣam | suvarityasau lokaḥ || 10 ||

mahā ityādityaḥ | ādityeṇā vāva sarve lokā mahīyante | bhūrīti vā agniḥ | bhuva
iti vāyuh | suvarityādityaḥ | mahā iti candramāḥ | candramāsā vāva sarvāṇi
jyotiḥgmsi mahīyante | bhūrīti vā ṛcaḥ | bhuva iti sāmāni | suvariti yajūgmsi || 11 ||

maha itī brahmā | brahmaṇā vāva sarve vedā mahīyante | bhūriti vai prāṇaḥ |
bhuvā ityapāṇaḥ | suvariti vyānaḥ | maha ityannaṁ | annēna vāva sarve prāṇā
mahīyante | tā vā etāścātsrascaturdhā | catāsrāscatasro vyāhṛtayaḥ | tā yo vedā |
sa vedā brahmā | sarve'smaidevā balimāvāhanti || 12 ||

manomayatvādi-guṇaka-brahmopāsanayā-svārājya-siddhiḥ

sa ya eṣo'ntarhṛdaya ākāśaḥ | tasminnayaṁ puruṣo manomayaḥ | amṛto
hiraṇmayāḥ | antāreṇa tālūke | ya eṣastana ivāvalambāte | sēndrayoniḥ |
yatrāsau kēśānto vivartāte | vyapohyā śīrṣakapāle | bhūrityagnau pratitiṣṭhati |
bhuvā itī vāyau || 13 ||

suvarityāditye | maha itī brahmaṇi | āpnoti svārājyam | āpnoti manāśaspatim |
vākpatīścakṣuṣpatiḥ | śrotrāpatirvijñānāpatiḥ | etattato bhavati | ākāśaśārīram
brahmā | satyātma prāṇārāmaṁ manā ānandam | śāntisamṛddhamamṛtam | iti
prācīna योग्यopāsva || 14 ||

prthivyādyupādihika-pañca-brahmopāsanam

prthivyāntarikṣam dyaurdiśo'vāntaradiśāḥ | agnirvāyurādityaścandramā
nakṣatrāṇi | āpa ośadhayo vanaspatāya ākāśa ātmā | ityādhibhūtam |
athādhyātmam | prāṇo vyāno'pāna udānassamānaḥ | cakṣuśśrotram mano vāk
tvak | carmamāgr̥msaggsnāvā'sthi majjā | etadādhividhāya ṛṣiravocat | pāṅktaṁ
vā idagmsarvaṁ | pāṅktenaiva pāṅktaggspr̥ṇotīti || 15 ||

praṇavopāsanam

omiti brahmā | omitīdagmsarvaṁ | omityetadānukṛti hasma vā
apyośrāvayetyāśrāvayanti | omiti sāmāni gāyanti | ogm̥somiti śaṣtrāṇi śagmsanti |
omityādhvāryuḥ prātigaram pratigr̥ṇāti | omiti brahmā prasauti |
omityāgnihoṭramanūjānāti | omiti brāhmaṇaḥ prāvākṣyannāha
brahmopāpnavānīti | brahmaivopāpnoti || 16 ||

svādhyāya-praśamsā

ṛtaṁ ca svādhyāyapravācane ca | satyaṁ ca svādhyāyapravācane ca | tapaśca
svādhyāyapravācane ca | damaśca svādhyāyapravācane ca | śamaśca
svādhyāyapravācane ca | agnayaśca svādhyāyapravācane ca | agnihotraṁ ca
svādhyāyapravācane ca | atithayaśca svādhyāyapravācane ca | mānuṣaṁ ca
svādhyāyapravācane ca | prajā ca svādhyāyapravācane ca | prajanaśca
svādhyāyapravācane ca | prajātiśca svādhyāyapravācane ca | satyamiti satyavacā
rāthī tarāḥ | tapa iti taponityaḥ pauruṣīṣṭiḥ | svādhyāyapravācane eveti nāko
maudgalyaḥ | taddhi tapāstaddhi tapaḥ || 17 ||

brahmajñāna-prakāśaka-mantraḥ

aḥaṁ vṛkṣasya rivā | kīrtiḥ pṛṣṭhaṁ gireriva | ūrdhvaḥpitro vājiniḥ
svamṛtāmasmi | draviṇagṛṁsavārcasam | sumedhā amṛtokṣitaḥ | iti
triśaṅkorvedānuvacanam || 18 ||

śiṣyānuśāsanam

vedamanūcyācāryo'ntevāsinamānuśāsti | satyaṁ vada | dharmāṁ cara |
svādhyāyānmā pramadāḥ | ācāryāya priyaṁ dhanamāhr̥tya prajātantuṁ mā
vyāvachchetsīḥ | satyāna pramāditavyam | dharmāna pramāditavyam |
kuśalāna pramāditavyam | bhūtyai na pramāditavyam |
svādhyāyapravācanābhyāṁ na pramāditavyam || 19 ||

devapitṛkāryābhyāṁ na pramāditavyam | mātṛdevo bhava | pitṛdevo bhava |
ācāryadevo bhava | atithidevo bhava | yānyanavadyāni karmāṇi | tāni sevītavyāni |
no itarāṇi | yānyasmākagṛṁsucāritāni | tāni tvayōpāsyāni || 20 ||

no itarāṇi | ye ke cāsmacchreyāgṃso brāhmaṇāḥ | teṣāṃ tvayā"sane na
praśvāsitaṅvyam | śraddhāyā deyam | aśraddhāyā'deyam | śrīyā deyam | hriyā
deyam | bhiyā deyam | samvidā deyam | atha yadi te karmavicikitsā vā
vṛttavicikitsā vā syāt || 21 ||

ye tatra brāhmaṇāssammaśinaḥ | yuktā āyuktāḥ | alūkṣā dharmākāmāssyuh |
yathā te tatra varṅeran | tathā tatra vartethāḥ | athābhyākhyāteṣu | ye tatra
brāhmaṇāssammaśinaḥ | yuktā āyuktāḥ | alūkṣā dharmākāmāssyuh | yathā te
teṣu varṅeran | tathā teṣu vartethāḥ | eṣā ādeśaḥ | eṣā upadeśaḥ | eṣā
vedopaniṣat | etadānuśāsanam | evamupāsitaṅvyam | evamucaitadupāsyam || 22 ||

uttaraśāntipāṭhaḥ

om śam no mitraḥ śam varuṇaḥ | śam no bhavatvaryaṃā | śam na indro
brhaspatiḥ | śam no viṣṇururukramaḥ | namo brahmaṇe | namaste vāyo |
tvameva pratyakṣam brahmāsi | tvāmeva pratyakṣam brahmāvādiṣam |
ṛtamāvādiṣam | satyamāvādiṣam | tanmāmāvīt | tadvaktāramāvīt | āvīnmām |
āvīdvaktāram | om śāntiḥ śāntiḥ śāntiḥ ||